GAZETA KRAKOWSKA

Nro 68

Z KRAKOWA DNIA 24 SIERPNIA 1823 ROKU W NIEDZIELĘ.

Z Warszawy d. 15 Sierpnia.

Nayważnieyszym krokiem do uporządkowania miast iest ich oświecanie i brukowanie. W tym celu rozpoczęto wszędzie po miastach naszych brukowanie ulic i zaprowadzenie latarni rewerberowych na wzór Warszawskich. Pod tym względem Warszawa może się poszczycić, że mało iest miast, któreby tak dobrze były oświecone, lubo niedawne są od nas czasy, kiedy ieszcze ciemne kaganki palące się po naycelnieyszych ulicach ledwo zdołały wskazać drogę idącemu.

W dniu 6 b. m. o godzinie 7 wieczorem powracaiąc w Płocku z roboty publiczney aresztanci, przedsięwzięli gwałtownie wydobyć się na wolność. Ośmnastu z nich zbuntowało się i uderzywszy na straż pilnuiącą wyyścia, zbiegło. Jak tylko doniesiony został ten wypadek, natychmiast przedsięwzięto stosowne śledztwo, 15tu więźni zaraz schwytano, a śledzenie trzech innych trwa ciągle. Zbuntowani więźniowie w czasie ucieczki pobili trzech dozorców będących na straży i skaleczyli iednego weterana. Zbrodnia ta przedstawioną została Sądowi Sprawiedliwości Kryminalney dla wymierzenia kary na winnych.

Przez uderzenie pioruna w mieście Zgierzu, Obwodzie Łęczyckim, w domu w rynku położony, zabitą została nieiaka Maryianna Baydnerowa, a troie ludzi blisko stoiących zostało ogłuszonych i omdlałych, których przecież do zdrowia przywrócono.

Podobnież we wsi Krzepocinie Obwodzie Łęczyckim piorun zabił Ekonoma.

Jeżeli iest interessuiącym postęp naszych rękodzielni, niemniey obchodzi wzrost mieysc kraiowych, wodami uzdrawiaiącemi od Opatrzności obdarzonych, które nie tylko, że się do uleczenia ciężkich kalectw i chorób dzielnie przykładaią, ale i pod względem gospodarstwa publicznego, wywóz gotowych pieniędzy do wód zagranicznych ścieśniaią. Takiemi są w Województwie Kaliskiem wody Myśliwczowskie. Trzy źrodła w pompy uięte, obficie dostarczaią błogiego żelaznemi cząstkami przesyconego płynu, którego dobroczynny skutek szczególniey do dolegliwości nerwów i do zdrowia płci żeńskiey się rozciąga. Nietylko liczne są przykłady skutku tych wód, ale skutek ten w krótkim bardzo, bo kilko ty-

godniowym czasie okazuie się. Osoby niedawno członkami niewładnące, lub wycieńczone, chodzą bez pomocy laski, czerstwości i tuszy do podziwienia nabieraią. Nie iedna mężatka dziękuie iuż tym wodom, doczekawszy się pociechy potomstwa. Do tych istotnych zalet, iakie w sobie zawieraią wody Mysliwczowskie, dodać należy, przyiemność i zdrowe położenie mieysca. Odwieczne lipy i dęby zgromadzaią towarzystwo do swego cienia, chędogie i pomnażaiące się domki, otaczaią wygodne i czyste łazienki: a nowa sala nakształt Warszawskiey Bagateli wystawiona, iest znakiem połączenia zabaw osady, która nie z samych pacyentów się składała, ale w licznem gronie uymuiący obraz grzeczności gustu i wdzięków wystawiała. Oświecenie zewnątrz i wewnątrz sali latarniami i lampami Warszawskiemi, liczna i dobrana muzyka, wybór napoiow, wyśmienity kucharz, cukiernik, słowem co tylko do potrzeby i przyiemności goszczących służyć może, są to dowody, że obeznany z wodami zagranicznemi właściciel, nie szczędzi starania i gustu, ażeby przekonać Publiczność, że i zdrowia i zabaw nie potrzeba szukać za granicą, że iedno i drugie znayduie się w Polsce, ktorey natura nie była macochą, i że możemy sobie oszczędzić oprócz pieniędzy, tych szyderstw z naszych poiazdow, koni, zaprzęgów, tłomakow na iakie się prostota ośmiela.

Z Petersburga d. 17 Lipca d. K.

(Z Kuryiera Litewskiego.)

Zwyczayne ćwiczenia woyskowe w tey porze roku niedawno się ukończyły. Wykonywane w dniu 30 Czerwca i 2 Lipca pod Krasnem - Siołem, w obecności N. Cesarza, przez gwardyie i pierwszą dywizyią kiryssyierów, zjednały dla JW. Jenerała Jazdy Uwarowa, dowodzącego naczelnie gwardyiami Cesarskiemi, JJ. CC. WW. Wielkiemu Xięciu Mikołaiowi, Inspektorowi Jeneralnemu inżenierów, Wielkiemu Xięciu Michałowi, wielkiemu Mistrzowi artylleryi, podziękowanie Cesarza Jegomości, za porządek, i piękną postawę woysk. Nayiaśnieyszy Pan również wysokie Swe zadowolnienie oświadczyć raczył PP. Dowodcom, naczelnikom i officerom, za znaiomość taktyki, ktorą okazali w bitwach pozornych, przez różne korpusy staczanych, ktoremi oni dowodzili. Zołnierze dostali po 2 ruble, po 2 funty mięsa i po 2 porcyie wodki.

Dnia 4 Kwietnia r. b. Cesarz Jegomość potwierdził opinią Rady Państwa, przywracaiącą dom Ancyferowych do szlacheckiey dostoynosci przodkow swoich, z wykreśleniem ze stanu kupieckiego i popisu podatkowego.

Z Wilna d. 25 Lipca d. k.

Dnia 6. b. m. panowała nadzwyczayna burza w okolicach maiątków Łukoyń i Giełwan, w Powiecie Wileńskim, o 9 mil na północ miasta Wilna położonych. Dnia tego od rana do południa był czas iasny i parny; żaden wietrzyk nie ochłodzał atmosfery, zupełnie spokoyney, a skwar słoneczny, do znacznego wzniesiony stopnia, kazał się spodziewać grzmotów, piorunów i deszczu, zwykle po takim stanie atmosfery następuiących. Z południa około godziny trzeciey grzmoty zdaleka słyszeć się dały, przechodził deszcz drobny i ciepły przestankami, a o czwartey godzinie nadeszła od strony Łukoyń, na południe Giełwan położonych trąba powietrzna, łamiąca na swey linii z południo - zachodu ku połnoco - wscho-

dowi naygrubsze i nayzdrowsze drzewa w lasach, gałęziami z drzew odartemi zawalaiąc usiewy zbożowe. Już po wywarciu tych skutków w okolicach Łukoyń, gdy zmierzała do Giełwan, czarne chmury z nadzwyczayną szypkością zakryły niebo, a wiatr silny lubo zdawał się z iedney strony południo-zachodu pochodzić, chmury jednak widocznie trzy kierunki miały, to iest: południowo-zachodni, zachodnio-północny i północny; deszcz padał rzęsisty, lecz krotko, a trąba lecąc i pędząc przed sobą ogromne massy pyłu, zmieszanego z liśćmi suchemi i oderwanemi z drzew, łamała w lesie grube drzewa, ludzi iadących konno, zerwawszy z siedzenia, z koniem daleko na stronę odrzucała, trzody pasące się miotała po ziemi. Ztąd posunąwszy się o trzy wiorsty, w biegu swym trafiaiąc na mocny przepłot, środkowe iego prząsło wyrwała, zdruzgotała i szczątki iego daleko rozniosła; potem zaiąwszy gumno wielkie dworne, nowo postawione, skręciła i zdruzgotała; w dalszym biegu złamała silną i wielką gruszkę dziką, trzaski i gałęzie po polu roznosząc, daley złamawszy na połowę gruby i zdrowy klon, zaniosła go o pół wiorsty; siano w kopach stoiące rozniosła, nie zostawuiąc żadnego po nich śladu; dachy pozdzierała, a wywracaiąc wszędzie na swey drodze ludzi i bydło, poszła kierunkiem opisanym w dalsze strony.

W liście z Taganrogu pod dniem 24 Czerwca donoszą, o pokazaniu się w tamecznych okolicach szarańczy. Dla zapobieżenia zniszczeniom, zwierzchność mieyscowa potrzebne zrobiła rozporządzenia.

Z Perpignanu d. 28 Lipca.

Podług dziennika naszego d. 20 Lipca za rozwidnieniem się nieprzyiaciel uderzył żywo na posterunek nasz w Hospitalia, ale w nayświększym nieładzie przez woyska nasze odparty został. Poprzedniczego dnia zayść miała potyczka na innym punkcie linii Francuzkiey przed Barceloną. Lobera i Milans udawali iakoby poyść chcieli do Tarragony, gdy tymczasem uderzyli na stanowisko nasze przed Barceloną, lecz zamysł równie im się nie udał. D. 20 znaydowali się w Terras i cała nasza liniia uwiadomioną była o ich przybyciu i przygotowała się na ich przyięcie.

Jenerał Mina miał d. 15 b. m. opuścić Barcelonę i na nowo w pole wyruszyć.

Z Osady wyspy Medas z 96 ludzi składaiącey się tylko 7 officerów i 3 żołnierzy odesłanych do Francyi zostało, reszta powróciła do domów.

Gubernator zamku Cardona, którego pułkownik Siguenzy pułku przymusił do ucieczki, nazywa się Manuel Fernandez, który kilka lat był dowodcą Jonquera i przychylny sprawie Króla, poźniey przywiązał się do sprawy rewolucyyney i ścigał Bessieres.

Juan Royer, dawniey konstytucyyny podalkad w Jonquera, ukrył w górach broń, ładunki i proch. Pułkownik Courron, naczelnik sztabu Królewskiey dywizyi w Katalonii, dowiedziawszy się o tem, kazał szukać i znalazł ukrytą broń. Royer uszedł tymczasem.

Od granic Hizpańskich d. 30 Lipca.

Z Vittoria piszą, iż przeiechał tamtędy Noncyusz Papiezki i stanąć iuż musiał w Madrycie.

Marszałek Moncey zbliżył się znowu do Barcelony i popiera zamknięcie tey twierdzy.

Królewskie i konstytucyyne straże przed Urgel piły z sobą spokoynie d. 26 i powróciły potem na swoie mieysca.

Do Tulonu przyprowadzono 660 jeńców z korpusu Miny.

Z Madrytu d. 1 Sierpnia.

Z główney kwatery Xcia Jeneralissim z Templeque (w prowincyi Toledo) nadeszła tu urzędowa wiadomość, że d. 22 Lipca Królewsko-Hiszpański Jenerał Santos Ladron opanował opasuiący do nieiakiego czasu przez siebie zamek Monzon; daley, że miasteczko warowne Morella w Walencyi poddało się d. 20 na łaskę Królewsko-Hiszpańskiemu Jenerałowi Capape, który zamykał go od dni 40. Broniło go 150 ludzi z korpusu Ballasterosa. — Potwierdza się także wiadomość o zupełnem zniszczeniu rewolucyyney bandy pod Mantilla. Pokazała się ona w Soria i przeszła za Ebro wcelu dostania się do Pampelony. Scigał ią Trapista i tak na nią natarł, iż chciała się na odwrót za Ebro przeprawić, gdy pod Cadreita dognał od 14 dni ścigaiący Pułkownik Laborthe i przeciął drogę. 27 ludzi i 19 koni zabitych lub poymanych zostało, a Mantilla chcąc się ucieczką ratować od mieszkańca z Arquedas zabity został.

D. 24 Lipca 700 wyborowego woyska zrobiło z Vigo wycieczkę; uderzyli na posterunek Morilla przy moście San Pajo i osadzili most; lecz kazawszy 2ma bataliionom piechoty i nieco jazdy przeciw nim postąpić, został most pomimo dzielney obrony przy okrzyku: niech żyie Król! odzyskany. Nieprzyiaciel zaledwo w 50 ludzi uszedł, utraciwszy wszystką ammunicyią i broń. Jenerał Morillo rozkazał zaraz Redondela opanować. Poźniey miał się z nim złączyć Jenerał Larochejaquelin.

Jenerał Hr. Grundler mianowany iest dowodcą Madrytu. Marszałek Lauriston przybył d. 28 Lipca do obozu przed St. Sebastian, udał się zaraz do przednich straży i przez Pułkownika Clóuet rozkazał zapowiedzieć osadzie, aby się w 24 godzinach poddała. Odpowiedź na ten rozkaz ieszcze niewiadoma.

Gdy 30 Czerwca w Oporto Obalono konstytucyyny kamień i znaleziono pod nim, podług opisu władzy, kielnią, młotek, troykąt, skalę i miotełkę, wszystko srebrne.

— D. 2. —

Z Puerto Santa Maria przybył tu goniec z doniesieniem, że d. 22 Lipca konstytucyioniści zrobili nową wycieczkę z wyspy Leon; lecz nie okazali się całe odważnemi, bo zaledwo postrzegli przygotowania na ich przyięcie wzięli się do ucieczki, i przy spiesznym wsiadaniu na łodzie zatopiło ich się p z zło 300. — Król ma teraz więk yc do na wać względów; wolno mu przech d iść się po wałach przy Kapucyńsk m klasztorze, a dawniey nie pozwolono mu nawet z mieszkania wychodzić, ponieważ Stany miały w podeyrzeniu pozdrawianie przez lud J. K. M. — G niec, który te wiadomości przywiozł, napotkał d. 29 Xcia Angouleme nie daleko Guardia.

Wyższe władze i konsulat Madrycki uczyniły Stanom przełożenie względem nędzy, która grozi upadkiem miasta; ieśli Król nie będzie wolny. Umiarkowany członek Stanów P. Ladres mianowany został gubernatorem miasta, a Pułkownik artyleryi Alpuent Ministrem woiennym.

Jenerał Vigodet, członek ustano-

wioney 11 Czerwca Rejencyi, napisał z Kadyxu pod d. 22 Lipca między innemi: „Uwolnienie Króla, niechay mówią co chcą, iest bardzo bliskie i niepotrzeba nawet do tego osobliwych i nadzwyczaynych środków.„

Woyska nasze weszły do Malagi i mówią o bliskiey kapitulacyi twierdzy Alhama na granicy Grenady.

Manuel de Bastamente, były prezes klubu Fontana, został d. 31 Lipca uwięziony.

Z Paryża d. 6 Sierpnia.

Lubo stolica nasza nie liczy teraz jak 700,000 mieszkańców, napływ iednak ludzi z prowincyy wymaga nowych budowli, iakoż wytchnięto nowe przedmieście, które zawierać będzie 800 domów. W środku iego wystawiona będzie fontanna, którey basin iest już wymurowany. Nowe to przedmieście będzie między Sekwaną, Elizeyskiemi polami i Chailot.

Onegday była wielka trwoga na giełdzie tuteyszey, ponieważ Wexlarz, nazwiskiem Cliairet, który powszechne posiadał zaufanie, przez zbyteczną spekulacyią papierami na milliion franków zbankrutował.

D. 5 b. m. umarł tu Lambrechts, rodowity Niderlandczyk, który pod Dyrektoratem był Ministrem sprawiedliwości, a pod Bonapartem senatorem. W r. 1814 otrzymał prawo obywatelskie. Zostawił znaczny maiątek, którego częścią uposarzył szpital Ewanielickiego wyznania.

W wielu dyiecezyiach nakazali Biskupi publiczne modły o uzdrowienie Oyca S.

Jenerał Sebastiani poiechał do swey oyczyzny Korsyki, i sądzą, iż będzie ztamtąd deputowanym obrany; w Marsellii powitała go deputacyia od młodzieży tego miasta.

O attaku Koruny odebraliśmy w prywatnym liście iednego z adjutantów Jenerała Larochejaquelin niektóre szczegóły, z których następuiący warta czytania: "D. 14 Lipca huzary przedniey naszey straży weszły do Batanzas, miasta urodzenia Quirogi, w tey właśnie chwili, gdy tylna straż tego konstytucyynego dowodcy oddaliła się do Koruny. Mieszkańcy przyięli nas z łzami radości i my zaledwo nasze wstrzymać mogliśmy. Między Batanzas i Koruną był most, przez który przechodzić musieliśmy, minami podsadzony; ale tylko część iego na powietrze wyleciała, a pod resztę podkładał ieszcze nieprzyiaciel miny. Gdy nam doniesiono, iż nad tem pracuią, wysłał mnie Jenerał z 50 huzarami dla odpędzenia robotników i ich zasłony. Przybyłem tam o godzinie 9 w wieczór i było bardzo ciemno. Za pierwszemi wystrzałami z karabinów przez naszych huzarów uciekli robotnicy i ich zasłona; rozkazałem zaraz przysypać założone przez nich miny, i przeszliśmy po pozostałym kraiu mostu, który niebył szerszy, iak że ieden na drugim żołnierz mogł iechać. Na drugiey stronie mostu zatrzymaliśmy się poki piechota nie nadeszła, co nadedniem nastąpiło. Tu został most ile można było naprędce naprawiony; jazda tymczasem przeszła przez wodę i wypadało z tey strony obwarowane wzgórza opanować. Było to trudne i śmiałe przedsięwzięcie, ale udało się, bo nagłe natarcie na Hiszpanów prawie zawsze się udaie. Dotąd nie mogę wyyść ieszcze z zadumienia, iak można było

dwiema nielicznemi bataliionami lekkiey piechoty opanować obwarowane i przez konstytucyionistów osadzone skały ! Do osady w Korunie należy także bataliion rewolucyionistów Francuzkich , których przy ustępie do Koruny po 3ch kolorowey chorągwi do trzegliśmy. Ci i Jenerałowie Quiroga i Wilson przy wzięciu Koruny dostaną się w naszą niewolą, &c. Officer sztabowy, ktorego wysł liśmy dla wezwania miasta do poddania się, niebył wcale puszczony, nie dano mu inney odpowiedzi, iak iż nie chcą go słuchać, i gdy odwrócił konia napowrot, dano przeciw zwyczaiowi woiennemu do niego ognia. Jestże to po liberalnemu ? a przecież ci ludzie nadymaią się z swey liberalności ! Oprócz Koruny cała Galicyia znayduie się w naszych ręku, a Galicyia uchodzi za drugą warownię wolności Hiszpańskiey, Kadyx iest bowiem pierwszą. Jenerał Huber znayduie się w posiadłości Ferrolu i zaymuie wzgorza Santa Lucia, zkąd można wprost do Koruny strzelać a Jenerał Morillo stoi w San Jago. Ażeby ostatni pod Vigo przez Konstytucyyne woyska miał bydź pobitym, nie zdaie się zasługiwać na wiarę. „

— Dnia 8. —

Nadeszłe tu d. 6 wieczorem z Baiony telegraficzne doniesienie zawiera nader ważne wiadomości o postępie woyska Francuzkiego w Andaluzyi. Niedaleko Guadix (w Grenadzie) przednia straż korpusu Molitora rozbiła d. 25 Lipca wszystką jazdę woyska Ballasterosa. D. 27 wzięta Grenada została, a d. 28 Molitor pobił zupełnie Ballasterosa pod Campillo de Aronas, który cofnął się potem w góry Cazorla. Jenerał Foissac-Latour stoi w Villa Corillo, a Jenerał Loverdo udał się do Gudix w tył nieprzyiaciela, który przestraszony chce kapitulować. (Telegraficzne to doniesienie datowane iest pod d. 3 Sierpnia z Manzanarez, dokąd główna kwatera Xcia Angouleme do tego dnia posunąć się musiała.)

Goniec Hiszpański podaie korpus Bllasterosa, gdy pod Campillo pobity został do 7000 ludzi. Z naszey strony mała liczba uderzyła nań, ale przeszło zaraz do nas 1000 iego ludzi; 3 do 4000 zostało rozproszonych, zabitych lub ranionych, a zatem zaledwo cofnął się z 2000 ludzi.

Dowiaduiemy się teraz, że posłane przez Marszałka Lauriston do St. Sebastian wezwanie do poddania się, żadnego nie wzięło skutku. Gubernator odpowiedział: iż nie odda twierdzy poki godnie nie spotka się z Francuzami; lecz znalazł się wysłany przez Marszałka. Pułkownik Clouet, mówiąc: To od WPana zawisło; Francuzi stoią ztąd o ieden wystrzał i oczekuią Hiszpanów. Z resztą pomnażaią się coraz bardziey nieznaki pomiędzy osadą i naczelnicy naią przyczynę obawiać się zbiegowstwa. Wiemy dokładnie, że ieden bataliion oczekuie tylko sposobności do przeyścia do nas, i pułk tylko Cesarza Alexandra przychylny iest Stanom.

Przeznaczone z wewnątrz Francyi do korpusu Lauriston woyska, udać się maią (iak głoszą) z wielkim pośpiechem do Katalonii.

Onegday przeiechał tędy Sekretarz Angielskiego poselstwa w Hiszpanii, P. Ward, do Londynu i tyle tylko zabawił, ile potrzeba było czasu do odebrania listów od tuteyszego Angielskiego Posła P. Stuart.

Pomiędzy przybyłemi z Koruny do Lorient podróżnemi znayduie się oprócz żony Quirogi także wnuk Poety Parny, który czeka na paszport dla udania się do Anglii.

Marszałek polny Baron Ledée, który znaydował się w woynach w Egipcie, Niemczech, Włoszech i Hiszpanii, umarł tu po 50letniey służbie w 75 roku życia.

D. 16 b. m. w Cambrai założony uroczyscie zostanie w Kosciele katedralnym kamień węgielny na pomnik Fenelonowi.

Prezydent miasta Chalon nad Marną podał Królowi prośbę, aby istnieiąca tam od 27 lat szkoła kunsztów i rzemiosł pozostała nadal.

Kupiecki okręt Goniec z Baiony został przez Hiszpańskiego korsarza zabrany.

Rozchodzi się tu pogłoska, iż 90 jenerałów postawionych zostanie na pensyi, pomiędzy któremi wymieniaią Jenerałów Foix, Semele, Gerard, Danthours, i t. d.

Panna Garnerin odprawiła d. 3 w obecności Xiężny Berry i 8000 widzów na polu Marsowym powietrzną podróż. Wzniosła się do znaczney wysokości i za pomocą daszku u balona spuściła się na rowninę Bourget.

Z Londynu d. 8 Sierpnia.

N. Krol oswiadczyć miał, iż tego lata nieprzedsięweźmie morskiey przeiazdski, i wczoray posłano rozkazy, aby przygotowane do podróży okręty rozbroiono.

W poniedziałek w wieczór przybył tu goniec z listami, które zaraz P. Canning przesłano. Ważność tych listów zpowodowała Ministrów do zwołania gabinetowey rady, która odbyła się wczoray. Podczas posiedzenia przybył P. Ward z listami od Posła naszego w Hiszpanii, P. A'Court, którego odiechał w San Lucar. Rozeszła się tu wieść, że P. A' Court niedaleko Sewilli był napastowany i obrany; lecz dziś odebrał iuż Rząd od niego listy z Gibraltaru. Domyśla się publiczność, iż przywiezione przez P. Ward listy, tyczą się układów, które rozpoczęto dla przyśpieszenia uwolnienia Krola Hiszpańskiego.

Podług nadeszłego tu od officera z Chatam listu, nadszedł tam rozkaz admiralicyi, aby woienne okręty Revengo o 78, Spartiat 76 działach i 2 fregaty na Tagus popłynęły, złączyły się z stoiącemi tam okrętami i udały się zaraz przed Kadyx.

Z Vigo piszą pod d. 2 Sierpnia: woysko Francuzkie nie stanęło ieszcze pod murami miasta; ale wewnątrz panuie wielkie zaburzenie i wszystkie działa maią bydź zagwożdzone. — Jenerał Quiroga z całym głównym swoim sztabem odpłynął ztamtąd na parowym statku Król Jerzy. Morillo stał w Pontevedra, i niechciał o żadney umowie słyszeć; a że w Vigo nie wiele znayduie się woyska, będzie więc musiało się poddać, bo wysłani przeciw Morillowi 800 ludzi, przeszli do niego i władze lękaią się, aby i reszta woyska nie poszła za ich przykładem. Tymczasem, parowy statek Król Jerzy przybył d. 6 b. m. do Plimutu. P. Doyle i dwóch officerów z tego okrętu poiechali spieszno z listami do Londynu. Gubernator Koruny, Jenerał Quiroga, wysiadł także na ląd i uda się iutro do Londynu. Jenerał Romay, gubernator Vigo, przybył podobnież z 41 officerami i innemi Hiszpanami do Plimutu. Podług zeznania

podróżnych na powyższym statku mała iest nadzieia, ażeby oprzeć się można sile Francuzkiey w Galicyi, iakkolwiek osadę Koruny mienią bydź dobrego ducha i waleczną, ponieważ Francuzi osadzili wzgorza i nikt na ulicy pokazać się nie może, izby do niego strzelcy nie wycelowali. Dotąd maią tylko Francuzi polowe dzi ła przed Koruną, ale gdy nadeyda wielkie, nie potrafi się miasto długo trzymać. Jedna Francuzka fregata zamyka od morza Korunę, i wysadziła iak mówią, wielkie dzi ła na ląd. Jenerał Vigo, który dotąd w Korunie dowodził, udał się z swoim sztabem do Vigo i zluzował dotychczasowego dowódcę Romay. — Jenerał Wils n zamowił iuż statek Angielski, dla zawiezienia go z 4 z nim służącemi officerami Angielskiemi do Ka yxu; 300 iednak iego ludzi pozostało w Baj na (powyżey Vigo nad brzegiem) dla bronienia tego mieysca. Rana Wilson zagoiła się, ale raniony z nim d. 15 Lipca pod Koruną Pułkownik Light, leży ieszcze na swoią w tem mieście. — Wczoray ro eszła się po mieście pogłoska, że Koruna znayduie się iuż w m cy Francuzów.

Jeden z tych, ktorzy rozmawiali z Quirogą, zapewnia, że on z rozkazu Rządu swoiego opuścił Korunę i przeznaczone ma w Andaluzyi dowodztwo, że nie poiedzie do Londynu, ale dziś ieszcze odpłynie z Falmutu do Gibraltaru. Jenerał Novella, który walecznie przeciw Apodaca w Mexyku woiował, otrzymał wraz z Brygadierem Campillo dowodztwo w Korunie, a Pułkownik Aldas iest inżynierem miasta. Osada składa się, wraz z ochotnikami i na połowie żołdu będącemi officerami, z 4000 ludzi, pomiędzy któremi 400 artylerzystow z 40 officerami. Ci osadzili baterye starego miasta wielkiemi działami i moździerzami, w celu cofnienia się do niego, ieżeli Francuzi opanuią nowe miasto, czego dotąd nie lękano się. Do starego miasta nie mogą sięgać działowe kule z wzgorzow, i wyrachowano, iż osada trzymać się może miesiące a potem cofnąć się ieszcze do zamku nad portem, do ktorego zapewniony iest dowóz potrzeb, których dotąd maią podostatkiem. Brygadier Pakarea stał w tyle Francuzow z 1,500 ludzi, a Pleban z Valdeoras z 700 ludzi.

Listy z Koruny pod d. 29 i 30 Lipca naymnieyszey nie czynią wzmianki o obawie poddania się. Wszyscy mieszkańcy a nawet kobiety (dodaią też listy) postanowili bronić się do ostateczności. Znakomitsze rodziny nowego miasta ponaymowały mieszkania w starem. Podług odezwy Quirogi pod d. 24 z. m. każdy, ktoryby odwodził od szlachetnego zapału obrony, równie iak ten, któryby dał się użyć za narzędzie do zdradzieckiego związku z nieprzyiacielem, będzie rozstrzelany; daley, że każda kradzież będzie śmiercią karana. W Ferrolu znaydowało się ciągle 500 Francuzów pod bronią i konstytucyyne władze ieszcze urzędowały.

Związek dla wsparcia konstytucyynych Hiszpanów ciągle ieszcze zbiera składki w pieniądzach i broni; do 6 b. m. zebrane składki wynosiły 10,000 Fs.

Rossyyski Konsul oznaymił k p om prowadzącym handel przez morze Bał yckie, że otrzymał od Rządu swoiego nową taryffę, w którey cło wywozowe d drzewa okrętowego znacznie zniż ne zostało, i każdy czytać ią może w iego kancelaryi.

Z Birmingham piszą, iż tamteysza fabryka broni odebrała w tey chwili zlecenie dostawienia znaczney ilości broni dla Szacha Perskiego.

D. 12 Sierpnia w rocznicę urodzin Króla założony zostanie węgieln kamień na rozszerzenie kollegium w Kambridge. J. K. M. mianował zastępcą swoim przy tey uroczystości Mowcę niższey izby Parlamentu.

Bankier Rothschild w wieyskiem swoim mieszka iu w Stamsordhill dał w przeszł czwartek wielki bal. Liczba zaproszonych osob wynosiła do 300, pomiędzy krótemi znaydowali się Lord Liwerpool, Xżę Esterhazy, Hr. Lieven, Baron Werther i inne znakomite osoby.

Minister morski Portugalii pisał niedawno do Gubernatorów osad uwiadomiaiąc ich o szczęśliwey zmianie w Portugalii, i wzywaiąc do przedsięwzięcia stósownych środków, do zapewnienia połączenia osad z macierzyńskim kraiem.

Listy z Hawanny pod d. 25 Czerwca donoszą, iż iak tylko nadeszła tam wiadomość o napadzie Hiszpanii, otworzono zaraz kładki na wsparcie macierzyńskiego kraiu, i wystawiono dwa korpusy ochotników, które maią bydź do Europy posłane. Wiadomość powyższa niewiele iednak niższe klassy ludu zastanowiła.

DODATEK DO Nro 68. GAZETY KRAKOWSKIEY

z Krakowa Dnia 24 Sierpnia 1823 Roku w Niedzielę.

Z Stambułu d. 25 Lipca.

Podczas wybuchłego niedawno na Kassim Basza niedaleko zbroiowni pożaru, spaliło się, oprócz kilku rządowych gmachów, przeszło 1500 prywatnych domów. Z niespokoynością patrzano, aby ogień nie dostał się do zbroiowni; bo na owczas okropne byłby poczynił spustoszenia; skończyło się przecież na spaleniu dwóch na warsztacie będących małych okrętów i starey fregaty. Potem była stolica tuteysza przeszło cztery razy znakami ognia zatrwożoną, który lubo zaraz przygaszony został, dał iednak powod do rozmaitych domysłów względem przyczyny tak częstego iego powtarzania, która dotąd nie iest wyiaśnioną.

Trudność zasiągnienia pewnych wiadomości z okolic, w których toczy się woyna, nigdy nie była większą iak podczas teraźnieyszey kampanii; Porta zachowuie ciągłe milczenie względem poruszeń swych woysk i flotty; korrespondencyia z naypobliższemi nawet zagranicznemi mieyscami podlega wielu trudnościom i zaledwo kiedy, niekiedy odebrać można przez uboczne drogi prywatne doniesienie. Z tem wszystkiem mamy powody uważać następuiące doniesienia za autentyczne:

Woyska Tureckie postąpiły z wielu punktów przeciw Morei. Osadziły — zapewne z Negreponte, lubo inne doniesienia zapewniaią, iż znayduią się także w posiadłości Termopilów — Livadyią, Teby i Ateny. Ostatnie miasto opanował Omer Bey, Musselim Karystu, który za to stopniem gchbuńczucznego baszy i wielkorządstwem Negrepontu wynagrodzony został. Większa część mieszkańców Aten, równie iak Tebów ratowała się ucieczką na wyspę Salamis. W Akropolis znayduie się około 500 ludzi Greckiey osady, która lubo iest dostatecznie w żywność, broń i ammunicyią opatrzona, wszelako podług zeznania przybyłego tu podróżnego, niema ochoty długo się bronić. Bawiący w Atenach obcy Konsulowie oddalić się musieli na wezwanie powstańców przed ich odciągnieniem; Ces. Austryiacki i Krol. Francuzki przybyli iuż do Syra.

Z drugiey strony Mustafa Basza Skutary, o którego przybyciu do główney kwatery z 12 do 15,000 ludzi niema wątpliwości, postąpił do Salona i na północnym brzegu odnogi Lepanto zaiął

stanowisko, co okazuie, iż od Skala lub innego punktu postąpić zamyśla przeciw półwyspu. Turcy zdaią się mieć plan ominąć zupełnie ciasninę Koryntską, i pojedynczo przewozić na okrętach korpusy do Morei. To zdaie się nawet wyiaśniac przyczynę, dla czego Kapitan Basza zostawiwszy jeden oddział do zamykania Napoli di Romania całą flottę do siebie ściągnął i dotąd stał pod Patras.

W Albanii maią także bydź korpusy woyska pod Jussuf Baszą i Omer Vrione w gotowości do działania przeciw Missolungi, które miasto było dotąd tylko od morza zamknięte.

Nauczeni przeszłorocznym doświadczeniem, postępuią teraz Wodzowie Tureccy bardzo zwolna i ostrożnie; opatrzyli się dostatecznie w żywność i potrzeby woienne. O przygotowaniach z strony powstańców nic z pewnością powiedzieć niemożna. Rozpuszczane przez nich lub ich przyiaciół wieści są aż nadto przesadne, ażeby im wierzyć można, i co z nich iest prawdą w krótce okazać się musi. Siły ich morskiey, oprócz korsarskich okrętów, któremi okryty iest Archipelag, nigdzie także dotąd niewidać. (Z *Dostrzegacza Austryiackiego.*)

Od granic Tureckich d. 28 Lipca.

Podróżni iadący z Bukarestu mówią, iż Gawan Oglu kazał znowu kilkunastu powracaiących do kraiu Boiarów uwięzić i do Sylistryi odesłać.

Rząd Grecki trudni się teraz urządzeniem przewozowych kompaniy, po większey części z mułów i koni do gór przyzwyczaionych. Kompanie te przeznaczone tylko są do rozwożenia żywności i ammunicyi, gdyż namiotów nie używaią ani officerowie, ani żołnierze Greccy. — Zrobiono iuż plan do założenia szkół publicznych. — Jak tylko Rząd usposobi się w prassy drukarskie, oznaymi zaraz Europie administracyyne swoie działania. — Gruntowy podatek ustanowiony iest na ten rok w wartości 10tey części surowych płodów, a wyspy składaią podatki, iakie dawniey Kapitanowi Baszy płacili.

Z Florencyi d. 6 Sierpnia.

N. Król obu Sycyliy przeiechał przez miasto nasze z Wiednia do państw swoich, którego NN. Wielcy Xięstwo do Liworna odprowadzili, zkąd wczoray rano powrócili.

Były Cesarz Mexykański Augustyn Jturbide przybył z rodziną swoią do Liworna, gdzie odbywa kwarantannę. Jeden z iego synów miał w drodze umrzeć.

Z Korfu d. 9 Lipca.

Rząd tuteyszy odebrał wiadomość o rozpoczętych przez Turków przeciw Morei lądem działaniach, które Greków zadością napełniły. Jak tylko Kapitan Basza ukończył swoią wyprawę przeciw Negreponte, uwiadomił zaraz o tem Seraskiera Mehmeda Baszę w Larissy z zaleceniem, aby niezwłocznie przeciw Termopilom postąpił, ponieważ wysiadłe do Karysto i Patras woyska rozpoczną swoie działania. Seraskier nie oczekuiąc doniesienia, czyli wysiadłe woyska postąpiły naprzód, wyruszył przez Zeituni przeciw Termopilom. Odysseusz, któremu powierzona iest obrona tego wąwozu, nie miał iak 2000 ludzi pod swoiemi rozkazami; wszelako dziewięć razy

licznieyszy nieprzyiaciel, bo 18,000 Osmanów rachuiący, nie potrafił otworzyć sobie przeprawy przez ten wąwoz, przy którego obronie padło 700 Greków. Gdy Odysseusz otrzymał oczekiwane 9000 ludzi w posiłku, pobił na głowę Turków i Zeituni szturmem opanował. Podczas ważnego tego wypadku, pobitemi także zostali Turcy pod Karysto, tak iż nie pozostały Grekom do zwyciężenia iak tylko woyska pod Baszą Skutary. Zdaie się, iż czwarta tą wyprawa Porty tak bezskutecznie ukończy się iak poprzedzaiące. (*Z Gaz. Powszechney.*)

Z Norembergi d. 5 Sierpnia.

Nowy Ces. Austryacki Poseł przy Dworze Portugalskim, Baron Binder de Kriegelstein, przeiechał wczoray przez miasto nasze w swey podróży do Lizbony.

Południowo-Niemieckie pisma głoszą, iż wydawca Powszechnych Niemieckich roczników, Radca nadworny Doktór Murhard, zpowodowany został do opuszczenia dotychczasowego swoiego mieszkania w Frankforcie nad Menem.

Z Drezna d. 8 Sierpnia.

Wedle rozporządzenia Królewskiego pod d. 18 Lipca nie wolno na przyszłość żadnemu urzędnikowi kraiowemu odstępować z swey pensyi na zaspokoienie swoich wierzycielów więcey iak trzecią część.

Zmarły d. 10 Lipca w Plauen Jnspektor poboru konsumpcyynego Leissner odkazał na dobroczynne cele 3,000 talarów.

Z Frankfortu d. 9 Sierpnia.

Onegday przybył tu Krol. Szwedzki Minister przy Dworze Berlińskim, Kawaler Brandel, z Berlina udaiąc się do Akwisgranu. Tegoż dnia Baron Streganóff udał się wodą do Amsterdamu.

Z Darmstadtu d. 6 Sierpnia.

Wielki Xiąże mianował stósownie do konstytucyi kommissarzem swoim w pierwszey izbie Stanów taynego Radcę Barona Gruben, a w drugiey taynych Radców Barona Lehmann i Wernher.

Tuteysze budownicze kollegium wysłało inspektora budowniczego do Düsseldorfu, dla obeyrzenia nowo zbudowanych tam koszar dla jazdy, gdyż chcą tu podobne wystawić dla połączonego Darmstadtskiego i Nassauskiego pułku jazdy.

Od brzegów Menu d. 11 Sierpnia.

Podług listu z Kassel pod 3 b. m. Podofficer, na którego pada podeyrzenie, że on iest pisarzem listu grożącego zabiciem Xcia Jmc. Elektora, nazywa się Eichenberg; lecz dotąd nie przyznał się do zbrodni, i niema innego przeciw niemu dowodu, iak tylko podobieństwo iego pisma i że należy do niechętnych, ponieważ znayduie się bez umieszczenia. Podług poźnieyszego doniesienia uwięziono ieszcze dwie osoby. Zresztą rzecz ta mało czyni obawy, ponieważ każdy iest kontent z teraźnieyszego Rządu. — Zniwa w całym kraiu są nader obfite; deszcze tylko przeszkadzaią zbiorom. — O pożarach, które inne okolice dotykaią, niesłychać wcale w Elektorstwie Heskiem.

Z Brunswika piszą: Stany są zwołane dla usłyszenia pożegnania i podpisania Seymu. W Sali ich posiedzeń umieszczony zostanie wizerunek Krola.

Tamże odsłonione zostaną pomniki obu ostatnich Xiążąt Brunświckich.

Z Bruxelli donoszą, iż N. Król Niderlandski nadał towarzystwu wzaiemnego uczenia w Bruxelli grunt do wystawienia szkołek dla dziewcząt i chłopców, i roczną płacą 12,000 Zh. te szkołki uposażył. W sierocim domu w Bruxelli zaprowadzony także iest sposób wzaiemnego uczenia.

Podług listu z Amsterdamu stoi tam znowu w gotowości okręt do odpłynienia za pierwszym pomyślnym wiatrem do Brazylii z 900 kolonistami, którzy wiozą z sobą pastora, lekarza, i t. d. Pomiędzy temi kolonistami znayduią się ludzie z różnych kraiów i rozmaitych rzemiosł, naywięcey iednak rolników z kraiu Wirtembergskiego.

Pod Glückstadt stoi przybyły prosto z Bombaiu okręt osadzony 100 kraiowcami. Znawcy sądzą, iż słabość i leniwość wschodnich Jndyianów musi bydź wielka, ponieważ 25 ludzi naszych odbyłoby pracę tych 100 ludzi.

Gazeta Pekińska zawiera postanowienie Cesarza względem zmnieyszenia istnieiącego woyska, które w samych Chinach, oprócz Mongoley, &c. wynosić ma 600,000 ludzi.

Z Sztokolmu d. 5 Sierpnia.

Dwor znayduie się od 2?0 b. m. w Drottingholm; wspaniały zamek tamteyszy nie był od 11 lat przez rodzinę Królewską zamieszkany.

Wdowa po zmarłym d. 15 Czerwca Hr. Posse, iest córką Lucyiana Bonaparte, i stósownie do ostatniey woli małżonka swoiego, nie opuści zapewne Szwecyi.

Słychać, iż Rząd poda ieszcze seymuiącem Stanom wiele propozycyy, przez co przedłużą się ich posiedzenia.

Wydział kraiu podał Stanom propozycią, aby wydatki na Ministeryium o 10,000 talarów powiększonemi zostały; ieżeli Stany na to zezwolą, tedy etat Ministeryium wynosić będzie do 100,000 talarow bankowych.

DONIESIENIA.

W Krakowie Gmachu Sukiennicach d. 25 Sierpnia r. b. odbędzie się Licytacyia w drodze exekucyi Galanteryi, to iest: Brzytew, Scyzorykow, (grzebini, woreczków, sprzączek damskich) Faiek porcynelowych, Cybuchów, Nożyczek, Łańcuszków od Zegarków, Lasek, Tabakierek, Szelek, Bawełny i innych o godzinie 9 rano. —

Dnia zaś 28 m. i r. tychże w Alwernii Gminie Poręba o godzinie 2giey po południu Koni, Krów, Trzody, Jałownika, Wozów i innych zaraz zagotową zapłatę; będzie także Karczma bez stayni z wolnością propinowania Trunków w 3ch letnią lub więcey dzierżawę wypuszczona; tey zadzierżawienia życzący sobie, winien złożyć Vadium 36 Złp. w gotowiznie. — W Krakowie d. 12 Sierpnia 1823 r.
Skorczyński, Komornik Sądowy.

Podaie się do wiadomości: iż dla wygody Publiczności Rzeczypospolitey Krakowskiey, otwarta iest Dystrybucyia Papieru Stęplowego Królestwa Polskiego w Krakowie pod Nrem 612 Domu przy Ulicy Różaney.